

Sygn. akt II C 271/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Barbara Kubasik

Protokolant: Marta Witek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2015 roku w Łodzi

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko F. K. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uchyla wyrok zaoczny wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 5 kwietnia 2013 roku,

2. uznaje za bezskuteczną – wobec powódki A. M.- umowy sprzedaży :

a) działki nr (...) o powierzchni 0,0803 ha położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz

b) działki (...) o powierzchni 0,0782 ha położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

zawartej przez dłużniczkę P. L. (1) oraz pozwanego F. K. (1) w dniu 8 listopada 2012r. przed notariuszem prowadzącym kancelarię notarialną w P. J. R. , zarejestrowanej w rep.(...) z pokrzywdzeniem wierzyciela A. M., której przysługuje względem dłużniczki P. L. (1) wierzytelność w kwocie 219.999,99zł (dwieście dziewiętnaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) stwierdzona prawomocnym wyrokiem zaocznym z dnia 29 sierpnia 2012r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt I C 524/12,

2. zasądza od pozwanego F. K. (1) na rzecz powódki A. M. kwotę 7217zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

3. nakazuje pobrać od pozwanego F. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 11.000 zł (jedenaście tysięcy złotych) tytułem zwrotu opłaty od pozwu.

Sygnatura akt II C 271/13

UZASADNIENIE

W pozwie, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 25 lutego 2013r. powódka A. M. wniosła o uznanie za bezskuteczną - wobec powódki – umowy sprzedaży :

- działki nr (...) o powierzchni 0,0803 ha, położonej w P. przy ulicy (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz

- działki nr (...) o powierzchni 0,0782 ha położonej w P. przy ulicy (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

zawartej przez dłużniczkę P. L. (1) oraz pozwanego F. K. (1) w dniu 8 listopada 2012 r. przed notariuszem prowadzącym kancelarię notarialną w P. J. R., zarejestrowanej w Rep. (...), z pokrzywdzeniem wierzyciela A. M., której przysługuje względem dłużniczki P. L. (1) wierzytelność w kwocie 219.999,99 zł stwierdzona prawomocnym wyrokiem zaocznym z dnia 29 sierpnia 2012 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt I C 524/12

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(pozew k. 2-7)

Postanowieniem wydanym w dniu 7 marca 2013 r. Sąd zabezpieczył na czas trwania procesu powództwo poprzez ustanowienie zakazu zbywania przez pozwanego F. K. (1) działki nr (...) o powierzchni 0,0803 ha położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz działki (...) o powierzchni 0, (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki w Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz ujawnienie tego zakazu zbywania w księgach wieczystych o numerach: odpowiednio (...) oraz (...).

(postanowienie k. 45)

Wyrokiem zaocznym wydanym w dniu 5 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi:

1. uznał za bezskuteczną – wobec powódki A. M.- umowy sprzedaży:

a) działki nr (...) o powierzchni 0,0803 ha położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz

b) działki nr (...) o powierzchni 0,0782 ha położonej w P. przy ul. (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

zawartej przez dłużniczkę P. L. (1) oraz pozwanego F. K. (1) w dniu 8 listopada 2012r. przed notariuszem prowadzącym kancelarię notarialną w P. J. R. , zarejestrowanej w rep. (...) z pokrzywdzeniem wierzyciela A. M., której przysługuje względem dłużniczki P. L. (1) wierzytelność w kwocie 219.999,99zł (dwieście dziewiętnaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) stwierdzona prawomocnym wyrokiem zaocznym z dnia 29 sierpnia 2012r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt IC 542/12,

2. zasądził od pozwanego F. K. (1) na rzecz powódki A. M. kwotę 7217zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

3. nakazał pobrać od pozwanego F. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 11.000 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu.

(wyrok zaoczny k. 74-75)

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2014 r. Sąd przywrócił pozwanemu F. K. (1) termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie II C 271/13.

(postanowienie k. 114-115).

W sprzeciwie od wyroku zaocznego, F. K. (1) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości.

Pozwany podniósł, że w sprawie niniejszej nie mamy do czynienia z sytuacją faktyczną, mieszczącą się w hipotezie przepisu art. 527 § 1 k.c. Przepis ten wiąże pokrzywdzenie wierzycieli z rzeczywistą (a nie tylko możliwą) niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania przez niego czynności prawnej lub z jego niewypłacalnością – na skutek czynności prawnej – w wyższym stopniu, niż była przed jej dokonaniem. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność lub utrudnienie albo opóźnienie zaspokojenia wierzyciela. Nie powoduje pokrzywdzenia wierzycieli czynność prawna dłużnika zmniejszająca jego majątek, jeżeli dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent, który nadal znajduje się w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli. W realiach rozpatrywanej sprawy, dłużniczka powódki P. L. (1) za sprzedane nieruchomości otrzymała kwotę 200.000 zł. Kwota ta weszła do jej majątku jako ekwiwalent za sprzedane nieruchomości i wierzycielka może prowadzić egzekucję z tego składnika majątkowego.

(sprzeciw k. 102-104)

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014r. Sąd zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności nadany wyrokowi zaocznemu z 5 kwietnia 2013 r.

(postanowienie k. 121-122).

W odpowiedzi na sprzeciw powódka podniosła, że postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi K. P. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 25585/12, prowadzone w stosunku do P. L. (1), wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Jest zatem oczywistym, że ekwiwalent w kwocie 200.000zł, o jakim wspomina pozwany, nie wszedł do majątku dłużniczki i z którego byłoby możliwe dalsze prowadzenie egzekucji.

W orzecznictwie podnoszone jest, że z pokrzywdzeniem wierzycieli mamy do czynienia wówczas, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Niewypłacalność to taki stan majątkowy dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, nie może przynieść zaspokojenia wierzyciela. W orzecznictwie przyjęto, że pokrzywdzenie powstaje w każdym przypadku takiego stanu majątkowego dłużnika, który powoduje nie tylko niemożność, ale także utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Jeżeli komornicza egzekucja świadczenia pieniężnego przeprowadzona z jednej choćby części składowej majątku dłużnika okaże się bezskuteczna, jest to wystarczające do przyjęcia, że wykazana została w ten sposób niewypłacalność dłużnika zalegającego z zapłatą. Ponadto, pozwana podkreśliła, że w judykaturze za niewypłacalnego można uznać takiego dłużnika, którego aktywa majątkowe równoważą zobowiązania, ale są niedostępne dla wierzyciela prowadzącego egzekucję roszczeń pieniężnych.

(odpowiedź na sprzeciw k. 127-129).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem zaocznym z dnia 29 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt I C 524/12 zasądził od P. L. (1) na rzecz A. M., K. M. (1) oraz J. M. kwoty po 73.333,33 zł oraz kwoty po 7.283 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, nadając wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

(odpis wyroku zaocznego w sprawie I C 524/12 k.72, oryginał tytułu wykonawczego - w kopercie oznaczonej jako k. 16).

W dniu 31 sierpnia 2012 r. wierzyciele złożyli wniosek o wszczęcie egzekucji. (wniosek k. 19-20)

Postanowieniem z dnia 4 września 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie KM 25585/12 dokonał zajęcia wierzytelności dłużniczki P. L. (1) przysługujących jej od M. W..

(postanowienie k. 24).

W piśmie z dnia 16 października 2012 r. M. W. wyjaśnił, że nie posiada żadnego zobowiązania wobec P. L. (1). Transakcja zakupu nieruchomości w lutym 2012 r. dokonana przez pełnomocnika P. L. (1) G. K. została rozliczona.

(pismo z 16.10.2012 r. k. 29)

P. L. (1) w dniach 28 czerwca 2012 r., 17 lipca 2012 r., 27 lipca 2012 i 14 sierpnia 2012 r. otrzymała od kontrahenta łącznie kwotę 845.854 zł. Stosowne pokwitowania zostały załączone do ww. pisma przez Mara W..

(pokwitowania k. 25-28)

W dniu 25 września 2012 r. Komornik Sądowy K. P. , prowadzący postępowanie egzekucyjne przeciwko P. L. (1) w sprawie KM 25585/12 ustalił, że dłużniczka P. L. (1) jest właścicielką działek o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste odpowiednio o nr (...) oraz (...).

(zapytanie do (...) z 25.09.2012 r. k. 23)

W dniu 8 listopada 2012 r. przed notariuszem J. R. prowadzącym kancelarią notarialną w P. między P. L. (1) i F. K. (1) została zawarta umowa sprzedaży działki oznaczonej nr (...) o powierzchni 0,0803 ha, położonej w P. przy ulicy (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz działki nr (...) o powierzchni 0,0782 ha położonej w P. przy ulicy (...), dla której to działki Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)- za łączną cenę 200.000 zł.

Działka nr (...) jest zabudowana budynkiem kina (...) wybudowanym w 1912 r. w złym stanie technicznym kwalifikującym go do rozbiórki lub też kapitalnego remontu, zaś działka nr (...) zabudowana jest murem, piętrowym budynkiem gospodarczym, również w złym stanie technicznym.

W imieniu P. L. (1) umowę zawarła S. P., legitymująca się pełnomocnictwem P. L. (1) zawartym w akcie notarialnym sporządzonym przed notariuszem W. O. w dniu 20 czerwca 2007 r. za numerem Rep. (...).

W § 3 stwierdzono, że z zaświadczeń wydanych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach G. P. w dniu 8.11.2012 r. w sprawie Km 1936/10 z wniosku wierzyciela (...) Banku (...) S.A. w W. wynika, że egzekucja do nieruchomości położonych w P. przy ul. (...) w dniu 21 lutego 2012 r. została zakończona wobec zapłacenia należności .

(wypis z aktu notarialnego rep. A nr (...) k. 105-108)

Pieniądze na zakup nieruchomości dała pozwanemu F. K. (1) babcia O. P.. O. P. w dniu 8 listopada 2012 r. wpłaciła na swój rachunek bankowy kwotę 250.100 zł, po czym samego dnia wypłaciła 250.000 zł i przekazała je wnukowi .

(kopia wydruku bankowego okazana przewodniczącemu na rozprawie w dniu 3.03.2015 r. – 00:16:05 , zeznania pozwanego – protokół rozprawy z 4.11.2014r. – 00:19:28, k. 137).

Umowa darowizny nie została zawarta w formie pisemnej, ani nie została zgłoszona do urzędu skarbowego.

(okoliczność bezsporna, zeznania pozwanego – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:13:10, k., 137).

Postanowieniem wydanym w dniu 6 grudnia 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa w Łodzi K. P. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt KM 25585/12 prowadzone przeciwko P. L. (1) z wniosku A. M., J. M. i K. M. (1) (postanowienie k. 21-22).

P. L. (1) i F. K. (1) są narodowości romskiej.

Rodzicami pozwanego są S. P. i F. K. (1), którzy rozstali się 10 lat temu.

Bratem S. P. jest M. G. (1), a jej matką O. P..

O. P. ma pięcioro dzieci , dziesięcioro wnuków i prawnuki.

Jedynie F. K. (1) jako wnuk został obdarowany przez O. P. .

S. P. ma z konkubentem F. K. (1) trójkę dzieci : pozwanego F. K. (1) , G. K. i F. K. (2).

F. K. (1) i G. K. zamieszkują w K..

M. G. (1) posiada miejsce zamieszkania w P. przy ul. (...), S. P. i O. P. oraz pozwany mają miejsce zamieszkania w P. przy ul. (...). W dacie zawarcia umowy kupna-sprzedaży z P. L. (2) , zarówno pozwany jak i jego matka S. P. , mieszkali w miejscowości N. woj. (...).

(zeznania S. P. – protokół rozprawy z 3.03.2015 r. – 00:21:25, k. 155, zeznania pozwanego – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:14:08, k. 137, 00:15:46, k. 137, 00:19:54, k. 137, 00:20:39 , k. 138)

S. P. zna P. L. (1) od około 12-14 lat . Romowie z P. spotykali się u pana K., który jest dziadkiem P. L. (1). W tradycji romskiej jeden Rom pomaga drugiemu.

Dziadek P. L. (1) miał do S. P. zaufanie i dlatego P. L. (1) w 2007 roku, mając 20 lat, udzieliła S. P. pełnomocnictwo do dysponowania nieruchomościami, oznaczonymi jako działki o numerach (...)- bez żadnych ograniczeń.

O możliwości nabycia ww. działek F. K. (1) dowiedział się od wuja M. G. (1).

S. P. , po zadeklarowaniu przez F. K. (1) chęci zakupu działki, ustaliła z notariuszem termin zawarcia umowy, którą podpisała razem z synem.

Kiedy P. L. (1) pod koniec grudnia 2012 r. przyjechała do Polski, S. P. przekazała jej 200.000 zł bez żadnego pokwitowania.

(zeznania S. P. – protokół rozprawy z 3.03.2015 r. – 00:03:54, k. 154-155, zeznania M. G. (1) – protokół rozprawy z 15.01.2015 r. – 00:04:57, k. 147, zeznania pozwanego – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:12:24, k. 137)

Pozwany od kilku przebywa razem z rodziną w Wielkiej Brytanii, gdzie pracuje, uzyskując dochód w wysokości około 1000 funtów miesięcznie. Na utrzymanie pozwany wydaje około 300 funtów miesięcznie.

(zeznania pozwanego – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:21:35, k. 138, zeznania S. P. – protokół rozprawy z 3.03.215 r. – 00:03:54, k. 154)

P. L. (1), urodzona w dniu (...), zna F. K. (1), mówiąc o nim, posługuje się sformułowaniem „tata”. W sprawie karnej wyjaśniła , że jest jego synową. W takich relacjach występują oni również wobec osób trzecich.

P. L. (1) w połowie 2009 roku wyjechała za granicę – najpierw do Niemiec , a potem do Wielkiej Brytanii . F. K. (1) w jej imieniu prowadził negocjacje z K. M. (2) w kwestii zakupu przez tego ostatniego stacji paliw położonej na nieruchomości w miejscowości (...) A, będącej własnością ojca P. D. L.. Ostatecznie, transakcja nie doszła do skutku, a K. M. (2) złożył do Prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia na jego szkodę przestępstwa przez P. L. (1) i F. K. (1) .

(wyjaśnienia P. L. (1) , wyjaśnienia F. K. (1) - protokół rozprawy z 29.07.2010 r. w sprawie II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy k. 205-211 załączonych akt sprawy II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy, protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie k. 6-7 załączonych akt sprawy II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy)

W marcu 2010 r. P. L. (1) przebywała w Wielkiej Brytanii. W dniu 8 kwietnia 2010 r. Złożyła w L. wniosek o wydanie paszportu, co miało nastąpić w dniu 20 maja 2010 r.

(oświadczenie F. K. (1) w protokole rozprawy z 23.03.2010 r. – k. 151, kserokopia potwierdzenia złożenia wniosku k. 154-155 załączonych akt sprawy II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy).

Prokuratura Rejonowa w Łęczycy w dniu 30 października 2009 r. skierowała do sądu przeciwko P. L. (1) i F. K. (1) akt oskarżenia. Zostali oni oskarżeni o to, że w okresie od 15 maja 2008 r. do 25 lipca 2008 r. w Ł. i w Ł. woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadzili w błąd K. M. (2) co do zamiaru zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości z zabudowaniami stacji benzynowej położonej w D., a następnie przyjęli od pokrzywdzonego zadatek, w wyniku czego doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 110.000 zł , tj. o :przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw., z art. 12 k.k.

Sąd Rejonowy w Łęczycy wyrokiem wydanym w dniu 8 marca 2011 r. uniewinnił oskarżonych F. K. (1) i P. L. (1) od popełnienia zarzuczonego im czynu.

(wyrok k. 264, uzasadnienie k. 270-276 załączonych akt sprawy II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy)

Obrońcą F. K. (1) i P. L. w toku ww. postępowania (od 16 marca 2010 r.) był adwokat G. Ł., występujący jako pełnomocnik pozwanego w sprawie niniejszej.

(upoważnienia do obrony k. 146,204) pełnomocnictwo k. 284 załączonych akt sprawy II K 791/09 Sądu Rejonowego w Łęczycy)

P. L. (1) sprzedała nieruchomość w D. M. W.. W imieniu P. L. (1) pieniądze z tej transakcji odbierał w ratach od M. G. (2) K., syn F. K. (1) i brat pozwanego. (pokwitowania k. 25, 26, 27, 28).

W dniu 13 grudnia 2012 r. powódka A. M. na podstawie dwóch umów cesji nabyła wynikające z w/w wyroku zaocznego wierzytelności przysługujące K. M. (1) i J. M..

(umowy cesji k. 17 i 18).

P. L. (1) nie zaspokoila wierzytelności powódki, nie odbierała od niej telefonów (zeznania powódki – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:05:53, k. 136).

Powódka A. M. utrzymuje się z emerytury w wysokości 800 zł, nikt jej finansowo nie wspiera.

(zeznania powódki – protokół rozprawy z 4.11.2014 r. – 00:08:47, k. 136)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów.

Ustalając fakty istotne dla rozstrzygnięcia, do których należał niewątpliwie charakter więzi łączącej pozwanego z dłużniczką P. L. (2), Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego, M. G. (1) i S. P. dotyczących okoliczności, w jakich doszło do zawarcia umowy kupna sprzedaży działek nr (...) w P., w szczególności braku bliższej znajomości między P. L. (1) a F. K. (1) i S. P. .

O charakterze relacji między P. L. (2) a F. K. (1), świadczą jej wyjaśnienia tych osób składane podczas postępowania przez Sądem Rejonowym w Łęczycy w sprawie II K 791/09. F. K. (1), nawet jeśli nie jest teściem dłużniczki w rozumieniu prawa cywilnego, to niewątpliwie charakter ich więzi jest silny i bliski, jeśli zważyć, że P. L. (1) powierzyła

„tacie” prowadzenie pertraktacji w sprawie niewątpliwie poważnej transakcji sprzedaży działki ze stacją benzynową za niebagatelną kwotę 2.500.000 zł.

W dalszej kolejności podkreślenia wymaga okoliczność, że P. L. (1) udzieliła S. P. pełnomocnictwa w 2007 roku, czyli w wieku 20 lat, dwa lata przed jej wyjazdem za granicę. Świadczy to o ogromnym zaufaniu P. L. (1) do S. P., skoro powierzyła jej opiekę nad swoim majątkiem, nie będąc z nią faktycznie spokrewnioną. Nie ulega zatem wątpliwości, że zeznania S. P., w których deklaruje, że P. L. (1) jest dla niej osobą obcą, są całkowicie niewiarygodne. Identycznie należy ocenić zeznania pozwanego wypowiadającego się w ten sposób. Jeśli doda się do tego takie okoliczności, jak fakt:

- zamieszkiwania pozwanego z matką w miejscowości N. woj., (...) w niedalekiej odległości od F. K. (1), mającego miejsce zamieszkania w K. (sam pozwany zeznał, że N. leży koło K.),

-jednoczesny pobyt w Wielkiej Brytanii P. L. (1) i pozwanego,

- oraz znajomość P. L. (1) z F. K. (1) i G. K.,

-korzystanie z pomocy prawnej tego samego adwokata przez pozwanego, P. L. (1) i F. K. (1),

to wyłania się obraz powiązań osób pomagających sobie wzajemnie, co jest zgodne z charakterystyką społeczności romskiej, jaką przedstawiła na rozprawie świadek S. P..

Bliskie relacje między Romami mieszkającymi w tej samej miejscowości, wspieranie się i zaufanie między osobami nie spokrewnionymi (w sensie prawa rodzinnego) pozwalają wnioskować, że – tak jak zamiar sprzedaży nieruchomości, co podniósł M. G. (1) – również sytuacja finansowa P. L. (1) – była znana zarówno S. P., jak i jej synowi – pozwanemu, zaangażowanemu w pomoc dłużnicze.

O tym, że P. L. (1) sprzedała nieruchomość w celu uniknięcia egzekucji świadczy, również sprzeczność zeznań pozwanego w zakresie przyczyn, jakie legły u podstaw dokonania zakupu, jak i brak szczegółowej wiedzy pozwanego co do stanu jednej z działek, czy wysokości podatku od nieruchomości, a nawet ceny, za jaką nabył nieruchomości. F. K. (1) opisując przyczyny podjęcia decyzji o kupnie nieruchomości od P. L. (1), najpierw stwierdził, że zamierza po powrocie zza granicy osiedlić się na tej posesji, po czym podał, że chciał je sprzedać z zyskiem. Pomijając tę rozbieżność, zasady doświadczenia życiowego nakazują wątpić w racjonalność postępowania pozwanego, który od kilku lat przebywa w Wielkiej Brytanii razem z rodziną i nie ma w ogóle bliżej sprecyzowanego terminu powrotu do kraju.

Wreszcie, okoliczności, w jakich pozwany wszedł w posiadanie pieniędzy na transakcję, budzą poważne wątpliwości. Przede wszystkim, kłóci się z zasadami doświadczenia życiowego sytuacja, w której babcia całe swoje oszczędności przekazuje jednemu wnukowi, pomijając własne dzieci i inne wnuki oraz prawnuki. Nadto, gdyby O. P. rzeczywiście przekazała pozwanemu pieniądze w darowiznie, to umowa została by sporządzona na piśmie i zgłoszona do właściwego urzędu skarbowego. Postępowanie O. P., która w tym samym dniu wpłaciła do banku 250.000 zł i wypłaciła je, aby gotówkę zabrać do notariusza, stoi w sprzeczności ze zdrowym rozsądkiem i pozwala na wysnucie wniosku, że darowizna była czynnością pozorną. Sekwencja wydarzeń w dniu 8 listopada 2012 r. stwarza podstawę do odmówienia wiarygodności zeznaniom pozwanego, który podnosił, że najpierw otrzymał darowiznę a potem dowiedział się o możliwości kupna nieruchomości w P.. Sprzeczność zeznań pozwanego, który był przekonany, że otrzymał od babci 200.000 zł z wydrukiem operacji z rachunku bankowego O. P., daje asumpt do wniosku, że rola pozwanego polegała jedynie na podpisaniu aktu notarialnego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku

do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.).

Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 k.c.).

Według art. 527 § 1 k.c. przesłankami skargi pauliańskiej są:

1. pokrzywdzenie wierzycieli, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową,
2. działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
3. wiedza lub możliwość - przy zachowaniu należytej staranności- dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Ciężar udowodnienia tych przesłanek spoczywa na wierzycielu (art. 6 k.c.).

Zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika bądź dlatego, że z majątku tego coś ubyło, bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Z tą zmianą w majątku dłużnika musi jednocześnie wiązać się uzyskanie korzyści majątkowej (ale nie osobistej) przez osobę trzecią. Korzyść ta może polegać na nabyciu rzeczy lub prawa albo na zwolnieniu z obowiązku. Czy czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzycieli, należy oceniać nie według chwili dokonania tej czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia.

Sytuację, kiedy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli określa art. 527 § 2 k.c. Przepis ten wiąże pokrzywdzenie wierzycieli z rzeczywistą (a nie tylko możliwą) niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania przez niego czynności prawnej lub z niewypłacalnością – na skutek czynności prawnej - w wyższym stopniu, niż był przed jej dokonaniem. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. „Niewypłacalność w wyższym stopniu” oznacza, że w zasadzie każde istotne, bez względu na rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli; niewypłacalność nie musi ulec powiększeniu o całą wartość przedmiotu czynności prawnej dokonanej przez dłużnika.

Dla skorzystania przez wierzyciela ze skargi pauliańskiej wystarczy, gdy niewypłacalność dłużnika uniemożliwia zaspokojenie wierzytelności wierzyciela.

Między niewypłacalnością a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić związek przyczynowy; czynność podjęta przez dłużnika musi być jedną z przyczyn powstałej niewypłacalności. Dla oceny tego związku przyczynowego właściwa jest chwila, w której wierzyciel wystąpił ze skargą pauliańską. Niewypłacalność dłużnika musi istnieć w tej chwili, jak i w chwili orzeczenia przez Sąd o żądaniu wierzyciela uznania dłużnika za bezskuteczną (art. 316 k.p.c.).

Dowodem wypłacalności dłużnika może być nieskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko dłużnikowi wykazana, np. postanowieniem o jej umorzeniu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.

Należy podkreślić, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika. Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. Świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela; wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Może ona dotyczyć innego wierzyciela (nawet tego, który został przez dłużnika później zaspokojony) niż

wierzyciel, który żąda uznania czynności za bezskuteczną (por. wyrok S.A. w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995r., AGr 1014/94, OSP 1995, nr 10, poz. 206).

Z posiadaniem przez osobę trzecią wiedzy o tym, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zrównana została sytuacja, gdy osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać (a zatem, gdy brak wiedzy jest zawiniony). Nie ma przy tym znaczenia złą wiara osoby trzeciej ani to, czy posiadana przez nią wiedza jest wynikiem jej działania, a zwłaszcza porozumienia się z dłużnikiem. Obojętne jest źródło wiedzy i sposób jej uzyskania.

Art. 527 § 3 k.c. wprowadza dalsze ułatwienia dowodowe poprzez ustanowienie określonego w nim domniemania. Dla zastosowania go jest konieczne wykazanie przez wierzyciela, że osobę trzecią łączy z dłużnikiem stosunek bliskości w chwili dokonania czynności prawnej krzywdzącej wierzycieli. W razie wykazania tej okoliczności wierzyciel nie ma obowiązku udowadniania, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli. Osoba trzecia może obalić to domniemanie przez udowodnienie, że pomimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć.

Ustawa nie określa, jaki rodzaj stosunku łączącego osobę trzecią z dłużnikiem uzasadnia uznanie jej za „osobę będącą w bliskim z nim stosunku”. Uznanie to uzależnione jest od oceny okoliczności ujawnionych w konkretnym przypadku (por. wyrok SN z dnia 10 kwietnia 1964r., III CR 39/64, OSNC 1965, z. 5, poz. 75). Stosunek bliskości z reguły wynika z powiązań rodzinnych: pokrewieństwa, małżeństwa czy powinowactwa, chociaż w niektórych wypadkach, pomimo istnienia formalnych więzów rodzinnych, może on nie zachodzić (np. w razie nie utrzymywania przez krewnych żadnych kontaktów, wzajemnej między nimi wrogości lub obojętności). Stosunek bliskości może ponadto wynikać, np. z narzeczeństwa (por. orzeczenie SN z dnia 11 maja 1946, C II 216/46, OSN 1947, nr 1, poz. 22), konkubinatu, przyjaźni, wdzięczności, a nawet wspólności interesów osobistych lub majątkowych.

Odnosząc powyższe uwagi do przedmiotowej sprawy, należy wskazać, że powódka dowiodła, iż w przedmiotowej sprawie spełnione zostały przesłanki z art. 527 § 1, 2, 3 k.c.

Powódka wykazała, że:

1. doszło do jej pokrzywdzenia jako wierzyciela, wskutek czynności prawnej dłużnika głównego P. L. (1) z pozwanym, który jest dla dłużnika osobą pozostającą z nim w bliskim stosunku ;
2. dłużniczka P. L. (1) działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, gdyż wyzbyła się nieruchomości stanowiącej istotny składnik jej majątku, wiedząc o zasadnych roszczeniach powódki i wysokości długu względem niej oraz innych wierzycieli na kwotę około 219.999,99 zł.
3. dłużnik stał się niewypłacalny wskutek czynności dokonanej na rzecz pozwanych, ponieważ postępowanie egzekucyjne przeciwko P. L. (1) zostało umorzone postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa K. P. wydanym w dniu 6 grudnia 2012 r. wobec bezskuteczności egzekucji , wszczętej wnioskiem z 31 sierpnia 2012 r.
4. na skutek rozporządzenia majątkiem przez dłużnika, pozwany uzyskali korzyść majątkową odpłatnie.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie można zgodzić się z twierdzeniami pozwanych, że w wyniku zawarcia umowy z dnia 8 listopada 2012 r. nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli , w tym powódki , ponieważ do majątku P. L. (1) weszły pieniądze w kwocie 200.000 zł jako ekwiwalent za sprzedane nieruchomości, z których powódka może uzyskać zaspokojenie.

Sam fakt , że komornik sądowy w dniu 6 grudnia 2012 r. umorzył postępowanie egzekucyjne wobec jego bezskuteczności świadczy tym, że wspomniany ekwiwalent pieniężny nie znalazł się w majątku dłużniczki.

Bezskuteczność egzekucji świadczy o niewypłacalności dłużniczki w rozumieniu art. 527 k.c. (tak. Sąd Najwyższy w wyroku z 18.09.1998 r., sygn. III CKN 612/97, OSNC 1999/3/56).

Niewypłacalnym, w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. jest ten, w którym majątku brak składników, które zgodnie z obowiązującymi przepisami można zająć na poczet wierzytelności. W orzecznictwie słusznie podkreśla się, że niewypłacalność dłużnika jest badana nie w chwili dokonania czynności prawnej, a w chwili wystąpienia przez wierzyciela z żądaniem bezskuteczności. Przesłanki warunkujące uwzględnienie żądania powoda powinny być spełnione w chwili orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.). W konsekwencji niewypłacalność musi istnieć w momencie, gdy wierzyciel poszukuje ochrony. Wynika to z samej istoty akcji pauliańskiej, co z kolei oznacza, że w wypadku odpadnięcia przesłanki niewypłacalności, nie ma przed czym chronić wierzyciela. Istnienie tej przesłanki powódka A. M. wykazała postanowieniem komornika sądowego z 6.12.2012 r. oraz swoimi zeznaniami, w których podniosła, że dłużniczka nie spłaciła długu do dnia dzisiejszego.

Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Sam fakt uzyskania przez dłużnika na skutek dokonania zaskarżonej czynności ekwiwalentu od osoby trzeciej nie eliminuje stanu pokrzywdzenia, jeżeli wierzyciel nie miał możliwości zaspokojenia z uzyskanego ekwiwalentu. Również w takiej sytuacji rozporządzenie majątkowe dłużnika mogłoby prowadzić do stanu jego niewypłacalności, skoro uzyskany przez dłużnika ekwiwalent nie umożliwia wierzycielowi zaspokojenia wierzytelności (tak. SA w Katowicach w wyroku z 9 października 2013 r., sygn. akt V ACa 360/13).

Należy przychylić się do poglądu, że prawdopodobieństwo posiadania przez dłużnika pieniędzy nie wyklucza skuteczności skargi pauliańskiej, gdyż tego rodzaju przedmiot dłużnik może łatwo usunąć spod egzekucji (tak M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona (...), s. 92).

W dacie podpisywania umowy kupna-sprzedaży nieruchomości oznaczonych jako działki o numerach (...) w P., dłużniczka była świadoma, że zajęcie wierzytelności dokonane przez komornika postanowieniem z dnia 4 września 2012 r. okaże się bezskuteczne, ponieważ M. W. już wówczas nie przysługiwała do niej żadna wierzytelność. Mimo tego, P. L. (1) zbyła działki na rzecz F. K. (1).

Powyższe ustalone w stanie faktycznym okoliczności potwierdzają, że dłużniczka działała z zamiarem i świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jakim jest A. M. .

Niewypłacalność dłużnika i stan pokrzywdzenia wierzyciela istniały też w dacie wyrokowania, co nie może być przedmiotem sporu.

Wobec wykazania przez powódkę, że pozwany i P. L. (1) pozostawali w bliskich stosunkach w chwili dokonywania zaskarżonej czynności prawnej, nie było konieczne udowodnienie przez nią, że pozwany wiedział o tym, że dłużniczka działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli; okoliczność ta jest objęta domniemaniem prawnym. Pozwany w żaden sposób nie obalił domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c., ani nie podważył skutecznie materiału dowodowego zaoferowanego przez powódkę.

W świetle przesłanek materialnoprawnych art. 527 § 1, § 2 i § 3 k.c. które przez powódkę zostały wykazane, Sąd uznał powództwo za zasadne w całości.

Mając na uwadze usprawiedliwioną nieobecność pozwanego na terminie, Sąd uchylił wyrok zaoczny i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego (art. 347 k.p.c.) uwzględnił w całości powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi pozwanego, który przegrał sprawę.

Na koszty procesu należne powódce złożyły się koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika - 7.200 zł, opłata od pełnomocnictwa -17 zł.

Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Łodzi nieuiszczoną opłatę od pozwu w wysokości 11.000 zł.